

**Votaziun dal pievel dals
17 da matg 2009
Explicaziuns dal cussegl federal**

**1 Artitgel costituzional
«In futur cun la medischina
cumentara»**

(cuntraproject tar l'iniziativa dal pievel
«Gea a la medischina cumentara»
ch'è vegnida retratga)

**2 Introducziun da datas
biometricas electronicas
en il passaport svizzer
ed en documents da viadi
per persunas estras**

(midada da la lescha federala davart las
persunas estras)

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Davart quai vegni votà

Artitgel costituziunal «In futur cun la medischna complementara» (cuntraproject tar l’iniziativa dal pievel «Gea a la medischna complementara» ch’è vegnida retratga)

**Emprim
project**

Il parlament ha elavurà in artitgel costituziunal sco cuntraproject tar l’iniziativa dal pievel «Gea a la medischna complementara». Il nov artitgel pretenda che la confederaziun e ch’ils chantuns tegnian quint da la medischna complementara en il rom da lur cumpetenzas. Suenter che l’iniziativa dal pievel è vegnida retratga, decidan il pievel ed ils chantuns davart il cuntraproject.

Il parlament ed il cussegl federal recumondan d’acceptar quest project.

Infurmaziuns davart quest project

paginas 4–11

Text da votaziun

pagina 8

Introducziun da datas biometricas electronicas en il passaport svizzer ed en documents da viadi per personas estras (midada da la lescha federala davart las personas estras)

**Segund
project**

Sin l’entir mund introduceschan adina dapli stadis passaports biometrics cun datas ch’èn registradas en moda electronica, ils uschenumnads passaports electronics. Per garantir er en l’avegnir la libertad da viagià da las Svizras e dals Svizzers e per tegnair il passaport svizzer er vinavant sin in aut nivel da segirezza, han il cussegl federal ed il parlament concludì d’introducì definitivamain il passaport electronic er en Svizra. Las normas ch’èn liantas per ils stadis da Schengen vegnan uschia realisadas er en ils passaports svizzers. Cunter quest conclus federal èsi vegni fatg in referendum.

Infurmaziuns davart quest project

paginas 12–21

Text da votaziun

paginas 22–28

Artitgel costituziunal

«In futur cun la medischna complementara»

(cuntraproject tar l'iniziativa dal pievel «Gea a la medischna complementara» ch'è vegnida retratga)

La dumonda da votaziun sa cloma:

Vulais Vus acceptar l'**artitgel costituziunal «In futur cun la medischna complementara»**? (cuntraproject tar l'iniziativa dal pievel «Gea a la medischna complementara» ch'è vegnida retratga)

Il cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar l'artitgel costituziunal.

Il cussegl naziunal ha acceptà il project da votaziun cun 152 cunter 16 vuschs e cun 24 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 41 cunter 0 vuschs e cun 2 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

L'iniziativa dal pievel «Gea a la medischna complementara» pretendeva che la confederaziun e ch'ìls chantuns procurian – en il rom da lur cumpetenzas – ch'ì vegnia tegnì quint en moda complessiva da la medischna complementara. Dal text da l'iniziativa sez na resultava dentant betg, tge ch'ì saja manegià cun quai. La maioritad dal parlament ha refusà l'iniziativa, perquai ch'ella era memia intscherta, perquai ch'ella gieva memia lunsch u perquai ch'ella na pareva betg dad esser necessaria.

Il parlament
refusa l'iniziativa
dal pievel...

A chaschun da las tractativas ha il parlament dentant concludì da proponer in cuntraproject tar l'iniziativa. Il parlament vul francar expressivamain en la constituziun ch'ì vegnia tegnì quint da la medischna complementara en il sistem da sanadad svizzer. Cuntrari a l'iniziativa na duai quai dentant betg vegnir fatg en moda complessiva.

...e propona
in cuntraproject

Il parlament è da l'avis ch'il sistem da sanadad svizzer stoppia tegnair meglier quint da la medischna complementara che fin ussa. Co che quai duai vegnir fatg, na respunda er il cuntraproject betg. En cas che l'artitgel costituziunal vegniss acceptà, stuess il parlament perquai determinar, tge mesiras concretas che duessan vegnir prendidas a favur da la medischna complementara e tge secturs dal sistem da sanadad che fissan pertutgads.

Tegnair quint
da la medischna
complementara

En il parlament hai dà er vuschs criticas visavi il cuntraproject. Igl è cunzunt vegnì crititgà ch'ì na saja betg necessari da francar la medischna complementara en la constituziun, perquai ch'ì possia gia oz vegnir tegnì quint adequatamain da tala. Plinavant existia il privel che la medischna complementara vegnia privilegiada en cumparegliaziun cun la medischna scientifica, che na vegn betg menziunada en la constituziun.

Critica visavi
il cuntraproject

Per il cussegl federal n'avessi betg duvrà ina disposiziun costituziunala a favur da la medischna complementara. Oz sustegna el dentant il cuntraproject dal parlament.

Posiziun dal
cussegl federal

Il project da votaziun en detagl

La Svizra ha in sistem da sanadad d'auta qualidad, e tras l'assicuranza obligatorica per la tgira da malsauns (assicuranza fundamentala) ha l'entira populaziun access a quest sistem.

Il sistem
da sanadad
svizzer actual

Quest sistem da sanadad sa basa principalmain sin las enconuschientschas e sin ils progress da la medischina scientifica moderna, l'uschenumnada medischina da scola. Tenor la lescha federala davart l'assicuranza da malsauns (LAM) po l'assicuranza fundamentala perquai surpigliar ils custs per tractaments medicinali e per medicaments mo, sch'igl è cumprovà che quests tractaments e medicaments èn efficaciz, adequats e rentabels.

Medischina
scientifica

Daspera porschan bleras medias e blers medis sco er bleras terapeutas e blers terapeuts paramedicali en Svizra prestaziuns da la medischina complementara. Questa purschida vegn tratga a niz d'ina gronda part da la populaziun svizra.

Medischina
complementara

La medischina complementara vegn per part er designada sco medischina alternativa, empirica u tradiziunala. Ella cumiglia bleras differentas metodos da diagnosa, da terapia u da prevenziun. Quellas vegnan purschidas sco cumplettaziun u sco alternativa a la medischina scientifica.

En Svizra èn actualmain enconuschentas var 200 differentas metodos da la medischina complementara che vegnan pratigadas da bundant 20 000 terapeutas e terapeuts e da var 3000 medias e medis. Abstrahà d'intginas excepziuns, sco l'acupunctura medicinala u tscherts medicaments, na vegnan las prestaziuns da la medischina complementara betg surpigliadas da l'assicuranza fundamentala. Tgi che vul far diever da questas prestaziuns, las sto perquai pajar sez u las finanziaziar tras in'assicuranza supplementara.

Tenor il nov artitgel costituziunal duain la confederaziun ed ils chantuns tegnair quint da la medischina complementara en il rom da lur cumpetenzas, cur ch'ella respectivamain els adempleschan las incumbensas dals fatgs da sanadad. L'artitgel è formulà en moda fitg averta e n'inditgescha betg, co ch'i duai vegnir tegnì quint concretamain da la medischina complementara.

Il nov artitgel
constituziunal

Sch'il cuntraproject vegn acceptà, vegnan perquai il parlament ed eventualmain il pievel a stuir decider, co che la medischina complementara po vegnir integrada meglier en il sistem da sanadad.

Mesiras
concretas
sin il stgalim
da la lescha

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «Gea a la medischna complementara»

dals 3 d'october 2008

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,
sa basond sin l'artitgel 139 alinea 3 da la constituziun federala¹,
sunter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Gea a la medischna complementara»
ch'è vegnida inoltrada ils 15 da settember 2005²,
sunter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 30 d'avust 2006³,
concluda:

Art. 1

...⁴

Art. 2

¹ A la votaziun dal pievel e dals chantuns vegn suttaless in cuntraproject da l'assemblea federala «In futur cun la medischna complementara».

² Il cuntraproject mida la constituziun federala sco suonda:

Art. 118a (nov) Medischna complementara

En il rom da lur cumpetenzas procuran la confederaziun ed ils chantuns ch'i vegnia tegnì quint da la medischna complementara.

Art. 3

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns d'approvar il cuntraproject.

¹ CS 101

² fegl uffizial federal 2005 6001

³ fegl uffizial federal 2006 7591

⁴ L'iniziativa dal pievel è vegnida retratga. La votaziun dal pievel en chausa n'ha betg lieu.

Las tractativas en il parlament

Il cussegl federal ed il parlament han refusà l’iniziativa dal pievel «Gea a la medischina complementara», perquai ch’els eran da l’avis ch’ella giaja memia lunsch. Il parlament ha dentant concludì da proponer in cuntraproject tar l’iniziativa cun il titel «In futur cun la medischina complementara». Qua tras vul el rinforzar la medischina complementara e procurar ch’i vegnia tegnì meglier quint da la medischina complementara en il sistem da sanadad svizzer.

Il parlament ha refusà l’iniziativa dal pievel, perquai che sia pretensiun da tegnair quint en moda cumplessiva da la medischina complementara era memia intscherta e gieva memia lunsch. El ha dentant prendì l’iniziativa sco chaschun per francar en la constituziun che la confederaziun e ch’ils chantuns tegnian quint da la medischina complementara.

Fixaziun en la
constituziun

Il parlament è da l’avis che quai saja giustifitgà en vista al grond interess da la populaziun per la medischina complementara. Uschia duai vegnir renconuschì expressivamain il niz che bleras personas tiran or da tractaments da la medischina complementara, er sch’il funcziunament da quests tractaments n’è betg adina scleri.

Interess da la
populaziun

La discussiun parlamentara ha tractà cunzunt trais secturs, en ils quals i duessan vegnir prendidas mesiras concretas suenter l’acceptaziun da l’artitgel constituziunal.

Giavischs dal
parlament

Intginas parlamentarias ed intgins parlamentaris vulevan integrar metodas efficazias da la medischna complementara en il catalog da prestaziuns da l'assicuranza fundamentala. Il parlament era per gronda part d'accord che er prestaziuns da la medischna complementara hajan da correspunder als criteris da l'efficacitad, da l'adequatezza e da la rentabilitad. En cas ch'i duessan dentant valair auters criteris per la medischna complementara u en cas che la cumprova da l'efficacitad duess vegnir furnida tenor in'otra procedura, stuess la lescha vegnir adattada correspondentamain.

Medischna
complementara
en l'assicuranza
fundamentala

In ulteriur quità ch'è vegnì exprimì differentas giadas concerna ils numerus medicaments da la medischna complementara. I dovria regulaziuns legalas che n'impedeschian betg la produczion, l'admissiun e la vendita da medicaments da la medischna complementara e che garanteschian lur disponibilitad, lur segirezza e lur qualitat.

Medicaments
da la medischna
complementara

Er la meglieraziun da la protecziun da las pazientas e dals pazients sco er da las consumentas e dals consuments è vegnida pretendida pliras giadas. Cunquai ch'i na dettia oz en Svizra naginas scolaziuns reglamentadas e nagins diploms reconuschids en il sector da la medischna complementara, saja quai praticamain nunpussaivel da differenziar tranter terapeutas e terapeuts qualifitgads e nunqualifitgads. La protecziun da las pazientas e dals pazients sco er da las consumentas e dals consuments na saja betg dada uschia. Las scolaziuns stoppian perquai vegnir regladas sin plaun naziunal, i stoppian vegnir creads diploms federali, e las permissiuns chantunalas per pratitgar la professiun stoppian vegnir armonisadas.

Protecziun da las
pazientas e dals
pazients sco er da
las consumentas
e dals consuments

Ina minoritad dal parlament è da l'avis ch'i na saja betg raschunaivel da fixar la medischina complementara en la constituziun. Quai na saja betg necessari, perquai ch'i possa vegnir tegnì quint gia oz da la medischina complementara e perquai che quai vegnia er gia fatg oz. Mesiras concretas a favur da la medischina complementara stuessan vegnir realisadas sin il plaun da la lescha. Sche la medischina complementara vegnia menziunada expressivamain en la constituziun, vegnia ella privilegiada en cumparegliaziun cun la medischina scientifica, che n'è betg francada en la constituziun.

Critica visavi
il project

En la tractativa davart l'iniziativa dal pievel «Gea a la medischina complementara» è il cussegl federal s'exprimì cunter in cuntraproject sin il stgalim da la constituziun. El aveva las medemas resalvas sco la minoritad dal parlament e temeiva ch'i resultassan custs supplementars en ils fatgs da sanadad, sche la medischina complementara vegniss francada en la constituziun. Malgrà questas resalvas sustegna il cussegl federal oz il cuntraproject dal parlament; en concordanza cun la revisiun da lescha federala davart ils dretgs politics na fa el betg in'otra recumandaziun per la votaziun che l'assemblea federala.

Posiziun dal
cussegl federal

Il parlament ed il cussegl federal recumondan d'acceptar il project «In futur cun la medischina complementara».

Introducziun da datas biometricas electronicas en il passaport svizzer ed en documents da viadi per persunas estras

(midada da la lescha federala davart las persunas estras)

La dumonda da votaziun sa cloma:

Vulais Vos acceptar il conclus federal dals 13 da zercladur 2008 davart l'approvaziun e la realisaziun dal barat da notas tranter la Svizra e la communitad europeica concernent la surpigliada da l'ordinaziun (CE) nr. 2252/2004 davart **ils passaports ed ils documents da viadi biometrics** (svilup da l'acquist da Schengen)?

Il cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar il project.

Il cussegl naziunal ha acceptà il project da votaziun cun 94 cunter 81 vuschs e cun 12 abstenziuns,
il cussegl dals chantuns cun 36 cunter 2 vuschs e cun 3 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

Passa 50 stadis emettan già passaports cun datas ch'èn registradas en moda electronica (passaports electronics u biometrics) tenor standards internaziunals. Dapi l'avust 2006 èn ils stadis da Schengen obligads d'emetter mo pli passaports electronics. L'ordinaziun correspondentia da la CE davart ils documents d'identitad è relevanta er per la Svizra sco stadi ch'è associà a Schengen. Plinavant pon las Svizras ed ils Svizzers viagiar en l'avegnir senza visum en e tras ils Stadis unids mo, sche la Svizra emetta passaports electronics. Er la carta d'identitad sto vegnir renovada ils proxims onns. Sch'i duain vegnir registradas datas biometricas sin la carta d'identitad, n'è betg anc concludì. Quai vegn il cussegl federal a decider pli tard.

Ils passaports ston ademplir standards internaziunals

Dapi il settember 2006 emetta la Svizra passaports electronics en il rom d'in project da pilot temporar. Per l'introducziun definitiva sto vegnir adattada la lescha vertenta davart ils documents d'identitad. Quai permetta da registrar la fotografia e las improntas da dus dets en moda electronica en il passaport tenor las prescripziuns internaziunals.

Ina nova regulaziun è necessaria

La lescha cuntegna disposiziuns severas per la protecziun da las datas registradas. Plinavant èsi scumandà er vinavant da duvrar la banca da datas dals documents d'identitad per intents d'investigaziun. I n'è betg pussaivel da survegliar las burgaisas ed ils burgais cun agid dal nov passaport.

Regulaziun severa per la protecziun da datas

Cunter quest conclus federal ha in comité fatg in referendum. Quest comité fa valair ristgas da segirezza e vul ch'ins dastgia tscherner libramain tranter il passaport cun datas biometricas ed il passaport senza datas biometricas.

Opposiziun e quitads

Il cussegl federal ed il parlament sustegnan l'introducziun definitiva da passaports electronics. Cun il passaport svizzer duain ins pudair viagiar er en l'avegnir senza problems. Il conclus federal pussibilitescha plinavant da cuntinuar cun la participaziun svizra a la collavuraziun da segirezza, da visums e d'asil sin basa da las cunvegns da Schengen e da Dublin. Latiers tutgan er facilitaziuns per il traffic da personas als cunfins naziunals.

Puntg da vista dal cussegl federal e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

Il conclus federal qua avant maun dat la pussaivladad da registrar las persunalias usitadas (num, prenum e.u.v.) sco er la fotografia e las improntas da dus dets sin in chip en il passaport svizzer. En cas da persunas sut 12 onns na vegnan las improntas dals dets dentant betg registradas. Uschia vegnan las normas internaziunalas actualas per ils documents da viadi realisadas er en Svizra. Var 50 pajais han gia fatg quai, a la fin da l'onn vegnan quai probablamain ad esser passa 90 pajais.

Novas normas
internaziunalas

Tge èn passaports electronics u biometrics?

Indicaziuns biometricas en ils passaports n'èn nagut da nov. Ellas vegnan duvradas da vegl ennà per pudair attribuir cleramain in document d'identitad a la possessura u al possessur legitim. Utilisadas vegnan per exempel la fotografia da la fatscha e la grondezza dal corp. Pli baud vegnivan menziunadas er la color dals egls e la color dals chavels en il passaport.

Da nov vegnan registradas supplementarmain la fotografia e las improntas da dus dets en moda electronica sin in chip da datas. Passaports biometrics vegnan perquai er numnads passaports electronics. Gia passa 50 pajais emettan mo pli passaports electronics (stadi: schaner 2009), tranter quels er ils pajais vischins da la Svizra.

Las datas ch'èn registradas en il document d'identitad pon vegnir legidas cun lecturs sin distanzas curtas, e quai mo, sch'il lectur enconuscha la dretga clav electronica. Las improntas dals dets èn segiradas cun in mecanissem da protecziun supplementar. Tras questas mesiras da protecziun vegni evità che las datas vegnian legidas nunvulidamain e nunautorisadamain, per exempel sin distanza u en passond. Las datas en il nov passaport electronic èn ultra da quai segiradas uschia, ch'ellas na pon betg vegnir manipuladas u copiadas («clonadas») inobservadamain.

Il passaport 06 che vegn emess en Svizra dapi il settember 2006 è mo ina soluziun transitorica temporara. Il passaport electronic duai ussa vegnir introducì definitivamain. Quai ha ils suandants avantatgs:

Per l'ina vegn garantida la libertad da viagià da las Svizras e dals Svizzers. L'introducziun da passaports electronics stgaf-fescha numnadamain tant la premissa per che las Svizras e per ch'ils Svizzers na stoppian er en l'avegnir betg dumandar in visum per far in viadi en e tras ils Stadis unids, sco er la premissa per che la Svizra na vegnia betg puspè esclusa dal territori da Schengen.

Soluziun durabla
e segira
en l'interess
da la libertad
da viagià

Per l'otra vegn il passaport svizzer protegì meglier cunter in'utilisaziun abusiva che las versiuns da passaports da fin ussa. Obtegnair in passaport tras fraud ed utilisar in passaport engulà u pers daventa bler pli difficil, perquai che la fotografia e las improntas dals dets vegnan legidas en moda electronica e pon vegnir cumparegliadas cun quellas da la persuna che preschenta il passaport – saja quai en cas d'ina controlla da cunfin u a chaschun da la dumonda d'in nov passaport. Sche la Svizra – cuntrari als auters pajais – renunziass a questas pussaivladads, pudess il passaport svizzer vegnir falsifitgà e malduvrà pli e pli savens en l'avegnir.

Garantir
la qualitat
e la segirezza
dal passaport
svizzer

Las datas electronicas en il passaport svizzer èn protegidas cunter falsificaziuns e cunter lecturas nunautorizadas. Las improntas dals dets per exempel èn protegidas spezialmain tras ina nova procedura: Per ch'in auter pajais possia insumma leger las improntas dals dets, sto el avair l'autorisaziun da la Svizra. Il cussegl federal dat questa autorisaziun mo a quels pajais che han in nivel da protecziun da datas ch'è equivalent a la protecziun da datas svizra. El po dar questa autorisaziun er ad auters posts (per exempel a societads aviaticas) che ston controllar l'identitad da personas en l'interess public. Sche las pretensiuns da la protecziun da datas da la Svizra na vegnan betg ademplidas, retira il cussegl federal puspè l'autorisaziun da lectura.

Aut nivel
da protecziun
da datas

Per ch'ils documents d'identitad possian vegnir emess svelts e vegnir administrads en moda segira, stoi vegnir documentà, tgi che ha survegnì tge document d'identitad cun tge datas. Il sistem d'infurmaziun svizzer per documents d'identitad (ISA) garantescha quai dapi l'onn 2003. En il ISA è registradas las personalias sco er la fotografia da la possessura u dal possessur dal document d'identitad. En l'avegnir duain er las improntas dals dus dets vegnir integradas en il ISA. L'access al ISA è sutta mess a reglas severas. Il conclus federal dat la permissiun d'access mo ad autoritads svizras, e quai mo per emetter e per controllar ils documents d'identitad. La suletta

Naginas
investigaziuns
cun agid da la
banca da datas

Il passaport biometric e «Schengen/Dublin»

La noziun frequenta «Schengen/Dublin» manegia duas cunvegns ch'èn vegnidas fatgas en quests dus lieus tranter ils stadis da la UE.

Als cunfins tranter ils stadis da Schengen na datti naginas controllas sistematicas da personas. Quai è d'avantatg per la libertad da viagnar. Da l'autra vart vegn augmentada la segirezza: Las controllas al cunfin exterior da Schengen vegnan rinforzadas, e la collavuraziun da la polizia e da la giustia vegn intensivada, tranter auter cun il sistem d'infurmaziun da Schengen (SIS). Er il passaport electronic gida ad augmentar la segirezza.

La cunvegna da Dublin determinescha, tge stadi ch'è competent per tractar ina dumonda d'asil. Uschia duai quai vegnir evità ch'ina dumonda vegnia fatga pliras giadas, ed ils systems d'asil naziunals duain vegnir distgargiads.

La Svizra collavura al svilup dal dretg da Schengen. Sche la UE concluda novaziuns, sco per exempel il passaport electronic, sto la Svizra decider, sch'ella vul surpigliar questas novaziuns. Sche la Svizra refusa quellas e sch'ella n'arriva betg da sa cunvegnir entaifer 90 dis ad ina soluziun cun tut ils 27 stadis da la UE, finescha la collavuraziun da Schengen/Dublin cun la Svizra.

excepziun è l'utilisaziun per identifitgar victimas d'accidents, da catastrofes da la natira e d'acts da violenza (p.ex. la catastrofa dal tsunami il december 2004). Per intents d'investigaziun na dastga il ISA dentant vegnir duvrà ni en Svizra ni a l'exteriur. Autoritads estras n'han in summa betg access al ISA ed a las datas registradas.

La finala pussibilitescha il conclus federal da surpigliar l'ordinaziun da la CE davart ils documents d'identitad ch'è relevanta per la Svizra. Questa ordinaziun pretenda ch'ìls stadis da Schengen emettian – a partir da l'avust 2006 – mo pli passaports electronics. Sco stadi ch'è associà a Schengen sto la Svizra decider, sch'ella vul surpigliar quest svilup en la lescha naziunala davart ils documents d'identitad. Sch'ella refusa quai, exista il privel che las convegnas d'associaziun a Schengen/Dublin – convegnas ch'èn impurtantas per la Svizra – vegnissan abolidas.

Svilup dal dretg
da Schengen

Er ils documents d'identitad svizzers per las fugitivas e per ils fugitivs reconuschids e per las personas senza naziunalitad, ils uschenumnads documents da viadi per personas estras, duain vegnir munids cun datas electronics. Per questa categoria da documents d'identitad vegnan applitgads ils medems standards technics sco per il passaport. Il conclus federal cumpiglia perquai er las midadas necessarias en la lescha federala davart las personas estras.

Er per fugitivas,
per fugitivs e per
personas senza
naziunalitad

Las datas dals documents d'identitad da las personas estras, en spezial las fotografias e las improntas dals dets, vegnan registradas en ina banca da datas separada, il sistem d'infurmaziun per documents da viadi (ISR). Per questa banca da datas e per las datas ch'ella cuntogna valan las explicaziuns davart la banca da datas ISA conform al senn.

L'adattaziun da la lescha davart ils documents d'identitad stgaffescha la basa legala per la registraziun electronica da datas biometricas en ils documents d'identitad svizzers. Quai duai vegnir realisà a partir dal 1. da mars 2010 per il passaport svizzer e per ils documents da viadi per personas estras. La carta d'identitad actuala na vegn betg adattada sin quest termin. Adattada vegn mo la procedura per emetter la carta d'identitad. Suenten in termin transitoric da maximalmain 2 onns vegnan ils chantuns – e betg pli las vischnancas – ad esser competents per las dumondas. Davart ils ulteriurs svilups da la carta d'identitad sezza vegn il cussegl federal a decider pli tard, en spezial davart la dumonda, sche la carta d'identitad duaja cuntgnair datas biometricas u betg.

Nagina decisiun
davart la nova
carta d'identitad

Er suenter l'introducziun d'in nov passaport mantegnan ils passaports actuals 06 ed ils passaports 03, ch'èn vegnids emess dapi l'onn 2003, lur valaivladad, fin ch'els scadan en moda regulara. Tgi che ha in passaport, na sto pia betg procurar immediatamain in nov.

Ils passaports
emess restan
valaivels

Ulteriuras infurmaziuns: www.schweizerpass.admin.ch

Ils arguments dal comité da referendum

NA al sforz da biometria per passaports svizzers e per cartas d'identidad svizas

Il cussegl federal giustifitgescha il nov passaport cun la cunvegna da Schengen. **Ma là na vegni ditg cun betg in pled che las datas stoppian vegnir segiradas en ina banca da datas centrala. E là na vegni er betg ditg che la carta d'identidad stoppia vegnir emessa cun datas biometricas.** La Germania è sa decidida definitivamain cunter ina banca da datas centrala. En Germania po dal rest mintgina e mintgin decider, sch'ella u sch'el vul ina carta d'identidad cun u senza improntas biometricas. A las burgaisas ed als burgais svizzers percenter duain ussa vegnir sfurzads si documents d'identidad biometrics. Expertas ed experts rendan attent a las mancanzas da segirezza gravantas da la tecnologia da RFID. Protecturas e protecturs da datas èn preoccupads.

Quest conclus federal chaschuna:

- custs supplementars per tut las burgaisas e per tut ils burgais (il passaport daventa pli char)
- custs supplementars per il viadi als centers da registraziun, pertge ch'il passaport e la carta d'identidad na pon betg pli vegnir dumandads en l'atgna vischianza da domicil
- ristgas da segirezza, perquai che las datas vegnan segiradas en in lieu central
- cumpetenzas federalas nunnecessarias tras las datas biometricas da las burgaisas e dals burgais
- intschertezzas davart la dumonda, cura e nua che las datas dal chip da RFID vegnan clamadas giu sco er nua che questas datas restan e vegnan utilizadas
- che la Svizra è in dals sulets pajais sin l'entir mund che sforza sias burgaisas e ses burgais da laschar registrar lur datas biometricas en ina banca da datas centrala
- in'extensiun dal stadi da surveglianza

En cas d'in NA n'è la cunvegna da Schengen BETG periclitada directamain.

Il conclus federal va bler pli lunsch che las pretensiuns da Schengen.

En cas d'in NA n'è la libertad da viagià BETG periclitada. Gnanc per entrar en ils Stadis unids vegni pretendi in passaport biometric. Per viagià en ils Stadis unids senza passaport biometric dovran ins – sco per viagià en bliers auters pajais – simplamain in visum. Per dimoras da passa 90 dis en ils Stadis unids dovran ins dal rest in visum, er sch'ins ha in passaport biometric.

Nus pretendain che mintga burgaisa e che mintga burgais possia decider er vinavant, sch'ella u sch'el vul in passaport biometric u in passaport convenziunal.

I n'è betg necessari d'introducìr ina carta d'identidad biometrica e da segirar las datas en ina banca da datas centrala. Ni Schengen ni ils Stadis unids pretendan quai da la Svizra.

Ulteriuras infurmaziuns sut www.freiheitskampagne.ch

Ilis arguments dal cussegl federal

La libertad da viagiar da las Svizras e dals Svizzers sco er l'aut nivel da segirezza dal passaport svizzer duain esser garantids er en l'avegnir. Perquai vul la Svizra introducir definitivamain il passaport electronic. Il cussegl federal sustegna il project en spezial per ils suandants motivs:

Il project permetta a la Svizra da cuntinuar cun la collavuraziun cun ses stadis partenaris europeics en il territori da Schengen. La Svizra sa segirescha uschia ils avantatgs ch'ella ha acquistà pir dacurt: la stretga collavuraziun da la giustia e da la polizia cun lur spessa rait cunter persunas criminalas; la clera regulaziun cunter dumondas multiplas en il sectur d'asil; e las facilitaziuns per il traffic da persunas transcunfinal.

L'introducziun definitiva dal passaport electronic porta dentant er avantatgs ordaifer l'Europa. Ella è la premissa per che las Svizras e per ch'ils Svizzers possian viagiar er en l'avegnir senza visum en e tras ils Stadis unids. Per ils Stadis unids vala ina liberaziun da l'obligaziun da dumandar in visum numnadamain mo per burgaisas e per burgais da stadis che emettan passaports electronics. In visum per ils Stadis unids custa oz var 170 francs. Cun l'introducziun definitiva dal passaport electronic salvain nus quella libertad da viagiar ch'è da gronda impurtanza per l'economia svizra, ma er per tut las Svizras e per tut ils Svizzers. Cun in «na» ristgain nus da perder ella.

Garantir
la libertad
da viagiar

Per il passaport electronic prevesa il conclus federal taxas favuraivlas per famiglias ed ina procedura d'emissiun effizienta. Uschia vegni ad esser necessari da sa drizzar mo ad in'autorità, e sin basa da lur basegns pon ils chantuns decider, en quants lieus ch'il passaport electronic po vegnir dumandà. Grazia a quest proceder poi vegnir cuntinuà cun la purschida cumbinada da dumandar a medem temp ed en moda favuraivla il passaport electronic e la carta d'identità. Il cussegl federal ha proponi ils suandants pretschs per il passaport electronic: 140 francs per persunas creschidas respectivamain 148 francs sco purschida cumbinada cun la carta d'identità; 60 francs per

Procedura
simpla, taxas
favuraivlas
per famiglias

uffants e per giuvenils respectivamain 68 francs sco purschida cumbinada.

Grazia a las datas biometricas electronicas en il passaport electronic daventi blier pli difficil d'utilisar en moda abusiva in passaport pers u engulà, cunquai che las datas permettian d'identifitgar la possessura u il possessur dal passaport en moda pli fidada che fin ussa. Uschia vegnan las persunas protegidas cunter in abus da lur passaport e da lur identitad. Passa 50 stadis han gia introduci il passaport electronic e fin l'onn 2009 vegnan quai probablamain ad esser passa 90 stadis. Per ch'il nivel da segirezza dal passaport svizzer – ch'è fitg aut en la cumparegliaziun internaziunala – possia vegnir mantegnì e per ch'il passaport svizzer possia salvar sia confidenza sin l'entir mund, duain las datas electronicas vegnir introducidas definitivamain er en il passaport svizzer.

L'abus
vegn impedi

La registraziun da la fotografia e da las improntas dals dets en il sistem d'infurmaziun svizzer per documents d'identitad (ISA) guida medemamain a proteger ils dretgs da las possessuras e dals possessurs dals passaports. Uschia po l'identitad da la petenta u dal petent vegnir controllada en moda pli fidada che fin ussa, cur ch'i vegn dumandà in nov document d'identitad. I daventa blier pli difficil d'obtegnair in document d'identitad tras fraud, inditgond ina faussa identitad.

Registraziun
centrala en
l'interess da la
segirezza

Access a las datas persunalas dal ISA han mo autoritads svizras, betg dentant autoritads estras. Il ISA serva sulettamain ad emetter ed a controllar ils documents d'identitad, in'utilisaziun per intents d'investigaziun è scumandada. Las mesiras per la protecziun da datas en il passaport electronic sco talas adempleschan normas internaziunalas severas. Las datas èn protegidas cunter midadas e cunter lecturas nunautorizadas. Copiar las datas per falsifitgar in passaport electronic n'è betg pussaivel, perquai ch'ina tala emprova da falsificaziun vegniss remartgada immediatamain grazia a las numerusas caracteristicas da segirezza en il passaport svizzer. I n'è er betg pussaivel da localisar u da survegliar persunas a maun dal passaport.

Protecziun
maximala
per las datas

Per tut quests motivs recumandan il cussegl federal ed il parlament d'acceptar quest project.

Text da votaziun

Conclus federal davart l'approvaziun e la realisaziun dal barat da notas tranter la Svizra e la communitad europeica concernent la surpigliada da l'ordinaziun (CE) nr. 2252/2004 davart ils passaports ed ils documents da viadi biometrics (Svilup da l'acquist da Schengen) dals 13 da zercladur 2008

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,

sa basond sin ils artitgels 54 alinea 1 e 166 alinea 2 da la constituziun federala¹,
sunter avair gi invista da la missiva dal cussegl federal dals 8 da zercladur 2007²,
concluda:

Art. 1

¹ Il barat da notas dals 28 da mars 2008 tranter la Svizra e la communitad europeica concernent la surpigliada da l'ordinaziun (CE) nr. 2252/2004 dal cussegl dals 13 da december 2004³ davart las normas per las caracteristicas da segirezza e davart ils elements biometrics dals passaports e dals documents da viadi che vegnan emess dals stadis commembers vegn approvà.

² Tenor l'artitgel 7 alinea 2 litera b da la convegna dals 26 d'october 2004⁴ tranter la confederaziun svizra, l'uniun europeica e la communitad europeica davart l'associaziun da la confederaziun svizra a la realisaziun, a l'applicaziun ed al svilup da l'acquist da Schengen vegn il cussegl federal autorisà d'infurmar la communitad europeica davart l'ademplement da las premissas costituzionalas areguard il barat da notas tenor l'alinea 1.

Art. 2

Las leschas federalas qua sutvart vegnan midadas sco suonda:

1. Lescha dals 22 da zercladur 2001⁵ davart ils documents d'identitad

Art. 2 al. 1 lit. a, al. 2bis fin 2^{quater} e 4

¹ Il document d'identitad sto cuntegnair las suandantas datas:

a. *concerna mo il text franzos*

^{2bis} Il document d'identitad po vegnir muni cun in chip da datas. Il chip da datas po cuntegnair in maletg da la fatscha e las improntas dals dets da la possessura u dal possessur. Er las ulteriuras datas tenor ils alineas 1, 3, 4 e 5 pon vegnir registradas sin il chip da datas.

¹ CS 101

² fegl uffizial federal 2007 5159

³ fegl uffizial da las communitads europeicas L 385 dals 29 da december 2004, p. 1

⁴ CS 0.360.268.1

⁵ CS 143.1

^{2ter} Il cussegl federal fixescha, tge tips da documents d'identidat che vegnan munids cun in chip da datas e tge datas che duain vegnir registradas sin quest chip.

^{2quater} Plinavant po il document d'identidat cuntegnair ina identidat electronica per funcziuns d'autentificaziun, da signatura e da codaziun.

⁴ Sin dumonda da la petenta u dal petent po il document d'identidat cuntegnair il num d'allianza, il num entaifer in urden religius, il num d'artista u d'artist ubain il num da partenadi sco er indicaziuns davart caracteristicas spezialas, sco impediments, protesas u implantats.

Art. 2a Segirezza e lectura dal chip da datas

¹ Il chip da datas sto vegnir protegi cunter falsificaziuns e cunter ina lectura nunautorisada. Il cussegl federal fixescha las pretensiuns tecnicas correspudentas.

² Il cussegl federal è autorisà da far contracts cun auters stadis davart la lectura da las improntas dals dets ch'èn registradas sin il chip da datas, premiss che quests stadis hajan ina protecziun da datas ch'è equivalenta a la protecziun da datas svizra.

³ El po autorisar las interpresas da transport, las gestiunarias ed ils gestiunaris d'eroports sco er auters posts adequats che ston verifitgar l'identidat d'ina persuna, da leger las improntas dals dets ch'èn registradas sin il chip da datas.

Titel da classificaziun avant l'art. 4

2. part:

Emissiun, producziun, privaziun e perdita dal document d'identidat

Art. 4 al. 1

¹ Documents d'identidat vegnan emess en Svizra tras ils posts che vegnan designads dals chantuns. Il cussegl federal po designar ulteriurs posts. Sch'in chantun ha pliras autoritads emettentas, determinescha el ina da quellas sco post ch'è responsabel per emitter ils documents d'identidat.

Art. 5 Dumonda d'emissiu

¹ Tgi che vul in document d'identidat, sto sa preschentar personalmain en Svizra tar il post ch'è vegni designà dal chantun u a l'exteriur tar la represchentanza svizra, ed inoltrar là la dumonda d'emetter in document d'identidat. Persunas minorennas e persunas avugadadas dovran il consentiment en scrit da lur represchentanza legala.

² Il cussegl federal relascha disposiziuns davart la procedura da dumonda e d'emissiu, en spezial concernent:

- a. las datas che dastgan vegnir utilizadas per emitter ils documents d'identidat e las funtaunas da questas datas;
- b. las pretensiuns che vegnan fatgas a las autoritads emettentas;
- c. l'infrastructura tecnica.

³ Resguardond las prescripziuns internaziunalas e las pussaivladads tecnicas, po il cussegl federal prevar excepziuns da l'obligaziun da sa preschentar persunalmain.

Art. 6 al. 1, 2 e 5

¹ L'autorità emettenta controllascha che las indicaziuns sajan correctas e cumpletas e verifitgescha l'identità da la petenta u dal petent.

² L'autorità emettenta decida davart la dumonda. Sch'ella approvescha l'emissiun dal document d'identità, incumbenscha ella il post competent da producir il document d'identità. Ella al transmitta las datas necessarias.

⁵ L'emissiun d'in document d'identità vegn refusada, sche la petenta u sch'il petent fa ina dumonda a l'exteriur, entant ch'ella u ch'el vegn persequità u è vegni sentenzià a l'exteriur pervia d'in act chastiabel ch'è – tenor il dretg svizzer – in crim u in delict, e sch'igl èn avant maun motivs da supponer ch'ella u ch'el veglia mitschar da la persecuziun penala u da l'execuziun dal chasti. L'emissiun na vegn betg refusada, sche la sancziun smanatschada avess consequenzas che na fissan betg cumpatiblas cun l'urden public svizzer.

Art. 6a Posts da producciun, interpresas generalas, furnituras e furniturs da servetschs e da rauba

¹ Ils posts ch'èn incumbensads cun la producciun dals documents d'identità e las interpresas generalas involvidas ston cumprovar:

- a. d'avair las enconuschientschas spezializadas e las qualificaziuns necessarias;
- b. da garantir ch'els e ch'ellas produceschian ils documents d'identità en moda segira, en auta qualità, a temp e conform a las specificaziuns;
- c. da garantir che la protecciun da datas vegnia observada; e
- d. d'avair avunda meds finanzials.

² Persunas cun dretg economics, possessuras e possessurs da quotas, commembras e commembers dal cussegl d'administraziun, d'in auter organ cumparegliabel u da la direzziun sco er autras persunas che han u che pudessan avoir ina influenza decisiva sin l'interpresa u sin la producciun dals documents d'identità, ston avoir ina buna reputaziun. I pon vegnir fatgas controllas da segirezza en il senn da l'artitgel 6 da l'ordinaziun dals 19 da december 2001⁶ davart las controllas da segirezza da persunas.

³ L'uffizi federal da polizia po dumandar da tut temp ils documents ch'èn necessaris per controllar las pretensiuns tenor ils alineas 1 e 2. Sch'il post da producciun fa part d'ina grupp d'interpresas, valan questas pretensiuns per l'entira grupp.

⁴ Las disposiziuns dals alineas 1 fin 3 èn applitgables per las furnituras e per ils furniturs da servetschs e da rauba, sche las prestaziuns furnidas han ina impurtanza decisiva per la producciun dals documents d'identità.

⁶ CS 120.4

⁵ Il cussegl federal fixescha las ulteriuras pretensiuns per ils posts da producziun, per las interpresas generalas sco er per las furnituras e per ils furniturs da servetschs e da rauba.

Art. 6b Incumbensas da l'uffizi federal da polizia

Ultra da las incumbensas ch'èn numnadas en questa lescha ed en las disposiziuns executivas ademplescha l'uffizi federal da polizia las suandantas incumbensas:

- a. survegliar che las prescripziuns tenor l'artitgel 6a vegnian observadas;
- b. dar infurmaziuns ed instrucziuns als posts svizzers ed esters davart ils documents d'identitad svizzers, e quai cun resalva dals interess da mantegnair il secret e da proteger las datas;
- c. dar infurmaziuns a persunas privatas davart ils documents d'identitad svizzers e davart l'emissiu da quels, e quai cun resalva dals interess da mantegnair il secret e da proteger las datas;
- d. dar infurmaziuns ed instrucziuns als posts da producziun ed a las interpresas generalas e survegliar che las specificaziuns vegnian observadas;
- e. perseguitar il svilup internaziunal en il sector dals documents d'identitad e surpigliar la responsabladad per la realisaziun dals standards internaziunals;
- f. manar l'infrastructura da clavs publicas (ICP) per ils documents d'identitad svizzers;
- g. manar il post spezialisà da la confederaziun per documents d'identitad e da legitimaziun, e quai cun resalva da disposiziuns spezialas divergentas.

Art. 9 al. 2

² L'autezza da las taxas che vegnan fixadas dal cussegl federal sto esser favuraivla per las famiglias.

Art. 11 al. 1 frasa introductiva, lit. a ed al. 2

¹ L'uffizi federal da polizia maina in sistem d'infurmaziun. Quest sistem cuntegna las datas persunalas che figureschan sin il document d'identitad e las datas persunalas registradas ed ultra da quai las suandantas datas:

- a. l'autorità emettenta ed il post da producziun;

² L'elavuraziun da datas serva ad emitter ils documents d'identitad sco er ad evitar che tals vegnian emess nunautorisadamain ed utilisads en moda abusiva.

Art. 12 Elavuraziun e communicaziun da las datas

¹ Per ademplir lur incumbensas legalas pon las suandantas autoritads u ils suandants posts endatar directamain datas en il sistem d'infurmaziun:

- a. l'uffizi federal da polizia;
- b. las autoritads emettentas;

c. ils posts da producziun.

² Per ademplier lur incumbensas legalas pon las suandantas autoritads u ils suandants posts consultar datas dal sistem d'infurmaziun tras la procedura d'invista:

- a. l'uffizi federal da polizia;
- b. las autoritads emettentas;
- c. il corp da guardias da cunfin, dentant exclusivamain per sclerir l'identitad;
- d. ils posts da polizia ch'èn vegnids designads da la confederaziun e dals chantuns, dentant exclusivamain per sclerir l'identitad;
- e. ils posts da polizia ch'èn vegnids designads dals chantuns per registrar las annunzias da documents d'identitad pers;
- f. il post da polizia da la confederaziun ch'è vegnì designà sco cumpetent per tractar quellas dumondas da sclerir l'identitad che vegnan da l'exteriur, dentant exclusivamain per sclerir l'identitad.

³ Las datas dal sistem d'infurmaziun dastgan vegnir dadas vinavant per identifitgar victimas d'accidents, da catastofas da la natira e d'acts da violenza sco er persunas sparidas. Las infurmaziuns ad ulteriuras autoritads sa drizzan tenor ils principis da l'agid uffizial.

⁴ Las autoritads ch'èn cumpetentas tenor l'alineia 2 literas c e d pon consultar las datas dal sistem d'infurmaziun er a maun dal num e da las datas biometricas da la persuna respectiva tras la procedura d'invista, sche questa persuna na po betg preschentar in document d'identitad.

Art. 13 Obligaziun d'annunzia

¹ L'autoridad da decisiun annunzia a l'autoridad emettent cumpetenta:

- a. la disposiziun d'ina bloccada dals documents sco er l'aboliziun da tala;
- b. il deposit dal document d'identitad e la fin dal deposit;
- c. las mesiras da protecziun per persunas minorennas u per persunas avugadas che sa refereschan a l'emissiun d'in document d'identitad sco er l'aboliziun da talas;
- d. la perdita dal dretg da burgais tras lescha u tras in conclus da l'autoridad.

² L'autoridad emettenta endatescha las datas en il sistem d'infurmaziun da la confederaziun.

Art. 16 Execuziun

Il cussegl federal regla l'execuziun da questa lescha. Sche necessari resguarda el las disposiziuns da l'uniun europeica e las recumandaziuns da l'organisaziun da l'aviatica civila internaziunala (OACI) davart ils documents d'identitad.

Disposiziun transitorica da la midada dals 13 da zercladur 2008

Suenter che la midada da questa lescha è entrada en vigur, pon las cartas d'identitad senza chip da datas vegnir dumandadas en Svizra durant maximalmain 2 onns tar la vischnanca da domicil sco fin ussa; ils chantuns fixeschan la data, a partir da la quala las cartas d'identitad pon vegnir dumandadas mo pli tar las autoritads emettentas.

2. Lescha federala dals 16 da december 2005⁷ davart las personas estras

Art. 59 al. 4 fin 6

⁴ La registraziun da las datas biometricas e la transmissiun da las datas dals documents da viadi al post emettent pon vegnir transferidas dal tuttatafug u per part a terzas personas. L'artitgel 6a da la lescha dals 22 da zercladur 2001⁸ davart ils documents d'identitad vala conform al senn.

⁵ Ils documents da viadi per personas estras pon vegnir munids cun in chip da datas. Il chip da datas po cuntignair in maletg digitalisà da la fatscha e las improntas dals dets da la possessura u dal possessur. Er las ulteriuras datas tenor l'artitgel 111 alinea 2 literas a, c ed e pon vegnir registradas sin il chip da datas. L'artitgel 2a da la lescha dals 22 da zercladur 2001 davart ils documents d'identitad vala conform al senn.

⁶ Il cussegl federal fixescha, tge tips da documents da viadi per personas estras che vegnan munids cun in chip da datas e tge datas che duain vegnir registradas sin quest chip.

Art. 111 al. 1, 2 lit. a, 4 e 5

¹ L'uffizi federal maina in sistem d'infurmaziun per emitter documents da viadi svizzers e permissiuns da return per personas estras (ISR).

² Il ISR cuntogna las suandantas datas:

- a. il num, ils prenums, la schlattaina, la data da naschienscha, il lieu da naschienscha, la naziunalitad, l'adressa, la grondezza, ina fotografia da la fatscha, las improntas dals dets, il num ed ils prenums dals geniturs, il num dals geniturs avant che maridar, la suttascripziun, il numer dal dossier ed il numer personal;

⁴ Las datas ch'èn vegnidas registradas sin basa da l'alinea 2 vegnan elavuradas da collavuraturas e da collavuratur da l'uffizi federal che han l'incumbensa d'emetter documents da viadi svizzers e permissiuns da return.

⁵ Tras ina procedura d'invista po l'uffizi federal porscher a las suandantas autoritads u als suandants posts in access a las datas ch'èn vegnidas registradas sin basa da l'alinea 2, sche quellas u sche quels basegnan questas datas per ademplir lur incumbensas:

- a. *concerna mo il text franzos e talian*
- b. e c. *concerna mo il text franzos*

⁷ CS 142.20

⁸ CS 143.1

Art. 3

¹ Quest conclus è suttamess al referendum facultativ tenor ils artitgels 141 alinea 1 litera d cifra 3 e 141a alinea 2 da la constituziun federala cunter ils contracts internaziunals, ils quals cuntregnan disposiziuns impurtantas che fixeschan normas da dretg u dals quals la realisaziun pretenda ch'i vegnian relaschadas leschas federalas.

² Il cussegl federal fixescha la data da l'entrada en vigur da las leschas federalas ch'èn enumeradas en l'artitel 2.

PP
Spediziun postala

Trametter enavos a la controlla
d'abitants da la vischnanca

Recumandaziun a las votantas ed als votants

Il cussegl federal ed il parlament recumondan a las votantas ed als votants da votar ils 17 da matg 2009 sco suonda:

- Gea a l'artitgel costituziunal «In futur cun la medischina complementara» (cuntraproject tar l'iniziativa dal pievel «Gea a la medischina complementara» ch'è vegnida retratga)
- Gea a l'introducziun da datas biometricas electronicas en il passaport svizzer ed en documents da viadi per persunas estras (midada da la lescha federala davart las persunas estras)

Fin da redacziun:
11 da favrer 2009

Ulteriuras infurmaziuns sut:
www.admin.ch
www.parlament.ch
www.ch.ch